

Zpráva o vnějším hodnocení Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Úvod

Na základě rozhodnutí Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (dále „NAÚ“) bylo dne 25. února 2021 zahájeno vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Rozhodnutí o **udělení institucionální akreditace** Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích vydal NAÚ 23. srpna 2018. NAÚ udělil Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích podle § 81b odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) institucionální akreditaci pro tyto oblasti vzdělávání:

- a. oblast vzdělávání Biologie, ekologie a životní prostředí a v jejím rámci bakalářský, magisterský a doktorský typ studijních programů,
- b. oblast vzdělávání Ekonomické obory a v jejím rámci bakalářský typ studijních programů,
- c. oblast vzdělávání Filologie a v jejím rámci bakalářský a magisterský typ studijních programů,
- d. oblast vzdělávání Filozofie, religionistika a teologie a v jejím rámci bakalářský, magisterský a doktorský typ studijních programů,
- e. oblast vzdělávání Historické vědy a v jejím rámci bakalářský, magisterský a doktorský typ studijních programů,
- f. oblast vzdělávání Sociální práce a v jejím rámci bakalářský a magisterský typ studijních programů,
- g. oblast vzdělávání Učitelství a v jejím rámci bakalářský a magisterský typ studijních programů,
- h. oblast vzdělávání Zdravotnické obory a v jejím rámci bakalářský, magisterský a doktorský typ studijních programů,
- i. oblast vzdělávání Zemědělství a v jejím rámci bakalářský typ studijních programů.

V oblastech, v nichž bylo uděleno oprávnění samostatně vytvářet a uskutečňovat studijní programy doktorského typu, udělil NAÚ současně Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích (dále „JU“) oprávnění konat tak ve spolupráci s celkem deseti pracovišti Akademie věd České republiky s postavením veřejné výzkumné instituce.

V souladu se Statutem Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství schváleného usnesením vlády České republiky č. 923 ze dne 17. října 2016 a změněného usnesením vlády č. 568 ze dne 4. září 2018 byla pro provedení vnějšího hodnocení dne 1. června 2021 ustavena tato **hodnoticí komise**:

prof. PaedDr. Pavel Doulík, Ph.D. – předseda

prof. RNDr. Renata Veselská, Ph.D., M.Sc. – místopředsedkyně

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.

prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D.

prof. RNDr. Jiří Pácha, DrSc.

doc. Ing. Radek Pokorný, Ph.D.

doc. Mgr. Dan Ryšavý, Ph.D.

doc. PhDr. Lucie Sikorová, Ph.D.

prof. Ing. Jindřich Soukup, CSc.

Anna Matoušková – studentka

Hodnoticí komise připravila ve spolupráci s NAÚ „Rámcovou osnovu pro zpracování sebehodnotící zprávy pro vnější hodnocení činnosti Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích“ a 23. června 2021 ji zaslala rektorovi JU spolu s žádostí o zpracování sebehodnotící zprávy do 10. září 2021.

Sebehodnotící zpráva JU byla NAÚ zaslána dne 9. září 2021 v souladu s čl. 2 odst. b) Metodické pomůcky NAÚ pro vnější hodnocení vysokých škol pro účely vnějšího hodnocení kvality. JU zpřístupnila nebo dodala veškeré materiály potřebné pro zpracování hodnocení i další vyžádané podklady, o které byla později hodnoticí komisí požádána.

Dne 19. října 2021 se uskutečnila návštěva na místě. Jednání proběhla v pěti blocích, na straně JU se jich postupně zúčastnili (a) rektor, prorektor, kvestorka a předseda Akademického senátu JU, (b) představitelé Rady pro vnitřní hodnocení, (c) děkani fakult realizujících studijní programy pro vzdělávání učitelů, (d) garanti studijních programů z Teologické fakulty, Filozofické fakulty, Zdravotně sociální fakulty a Fakulty rybářství a ochrany vod, (e) zástupci studentů (členové univerzitního i fakultních akademických senátů). Za NAÚ se jednání zúčastnili tři členové hodnoticí komise pro vnější hodnocení a zástupkyně Kanceláře NAÚ.

Návrh závěrečné zprávy vnějšího hodnocení je zpracován na základě podrobného seznámení všech členů komise s podkladovými materiály, s doplňujícími podklady a diskuzí s vedením a dalšími zástupci vysoké školy.

I. Stručná charakteristika vysoké školy a dopad institucionální akreditace na její misi

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, která byla založena v roce 1991 (tradice vysokoškolského vzdělání ale sahá do mnohem vzdálenější minulosti), je vysokou školou s osmi fakultami, která dlouhodobě zaujímá pozici mezi významnými vysokými školami v České republice. Nabízí prostředí moderní vzdělávací instituce, je hlavním centrem vzdělávání, vědy a výzkumu na jihu Čech. V nabídce univerzity je široké spektrum studijních programů v oblasti přírodních, humanitních a sociálních věd ve všech stupních vysokoškolského vzdělání. V současnosti na JU studuje cca 9 000 studentů. JU má celkem 8 fakult:

- Ekonomická fakulta (EF);
- Filozofická fakulta (FF);
- Pedagogická fakulta (PF);
- Přírodovědecká fakulta (PřF);
- Fakulta rybářství a ochrany vod (FROV);
- Teologická fakulta (TF);
- Zdravotně sociální fakulta (ZSF);
- Zemědělská fakulta (ZF).

JU získala v roce 2018 institucionální akreditaci (dále „IA“) pro devět oblastí vzdělávání, což potvrzuje její dlouhodobé a systematické úsilí o zajištění kvality uskutečňované vzdělávací činnosti. Jedná se o následující oblasti vzdělávání (v závorce je uvedeno číslo dané oblasti vzdělávání):

IA pro bakalářský, magisterský a doktorský stupeň

- Biologie, ekologie a životní prostředí (3)
- Filozofie, religionistika a teologie (10)
- Historické vědy (12)
- Zdravotnické obory (36)

IA pro bakalářský a magisterský stupeň

- Filologie (9)
- Sociální práce (24)
- Učitelství (30)

IA pro bakalářský stupeň

- Ekonomické obory (5)
- Zemědělství (37)

V průběhu své třicetileté existence se JU stala významným centrem výzkumu a vývoje. Její ambice jsou působit nejen v regionálním, ale též v mezinárodním prostředí. V českém hodnocení vysokých škol v rámci M17+ je hodnocena nejvyšší známkou „A“.

Výzkumné zaměření univerzity potvrzují také srovnávací žebříčky univerzit. Za všechny zmiňme například žebříček The Times Higher Education (THE) World University Rankings, v jehož rámci se JU již třetí rok po sobě umísťuje na 801. – 1000. místě, tedy mezi tisícovkou nejlepších vysokých škol na světě. V aktuálním ročníku tohoto žebříčku, který byl zveřejněn začátkem září 2021, se do první tisícovky dostaly pouze 4 z 19 vysokých škol z České republiky, které byly v rámci „THE World University Rankings 2022“ hodnoceny, přičemž JU v rámci těchto vysokých škol obsadila sdílené 2. – 4. místo. V rámci specifického hodnocení THE tzv. mladých univerzit, tedy univerzit mladších 50 let, se JU v rámci posledního ročníku tohoto žebříčku umístila na 1. místě v rámci hodnocených vysokých škol z České republiky.

Do budoucna se chce univerzita dále profilovat jako dynamicky se rozvíjející výzkumná univerzita. JU hodlá nadále pečlivě rozlišovat mezi akademickými a profesními programy a brát na tento rozdíl zřetel při akreditaci i uskutečňování studijních programů (v současnosti je JU jedna z univerzit, která má velké množství profesních programů).

JU chce být špičková a výzkumně zaměřená univerzita. Získání IA se tak stalo východiskem pro rozvoj vnitřních grémií a procesů, které odpovídají větší svébytnosti a s ní spojené odpovědnosti. Větší samostatnost, která se projevila především v postupech a jednáních Rady pro vnitřní hodnocení JU, ale i dalších grémií, s sebou přinesla nové zkušenosti a výzvy. Na prvním místě se ukazuje nutnost zvýšení kultury organizace v oblasti jednotného řízení a strategického plánování. Největší výzvou je téma jednoty univerzity a zápolení s fakultní roztříštěností, malá schopnost vidět JU prizmatem „univerzity“, nikoli partikulárního zaměření na perspektivu vlastní fakulty.

V oblasti vztahu pedagogické a tvůrčí práce vedla nová praxe k většímu důrazu na otevření univerzity spolupráci se zahraničními institucemi (zde byla ale situace zkomplikována pandemickou situací), AV ČR (zejména Biologické centrum) a jinými českými vysokými školami a s institucemi významnými pro praxi. JU velmi oceňuje větší samostatnost a s ní spojenou odpovědnost, kterou IA přinesla. Mimo jiné tím získala příležitost pro zavedení některých do té doby jen teoreticky diskutovaných věcí (např. rozpočtové a hodnotící metodiky). V některých případech nejsou rozhodování a postupy vždy jednoduché, např. mezifakultní spolupráce při realizaci studijních programů (především v oblasti Učitelství nebo Informatika), nebo řešení sporů týkajících se duplicit (především v oblasti Neučitelská pedagogika). Implementace IA a zkušenosti z praktické realizace všech věcí s ní spojených (včetně problémů a sporů), chápe JU jako příležitost pro posílení instituce při snaze o dosažení zmíněných cílů.

V Dlouhodobém záměru JU pro roky 2016–2020 (tedy pro období, v němž se JU ucházela a také získala IA) jsou uvedeny následující vize a hodnoty, které se snaží JU naplňovat.

Vize

JU chce tedy být:

- univerzitou prospěšnou městu i regionu,
- vyhledávanou přátelskou univerzitou, která patří mezi nejlepší v České republice,
- konkurenceschopnou univerzitou v evropském i světovém měřítku.

Hodnoty

- Profesionální – JU sází na vysoce kvalifikovaný a kompetentní personál ve všech oblastech své činnosti.
- Internacionální – JU staví na mezinárodní spolupráci ve světovém měřítku, zejména pak s důrazem na Evropský region Dunaj–Vltava.
- Otevřená – JU je vstřícná k přijímání a sdílení nových myšlenek a přístupů, stejně jako k navazování nových partnerství.

- Ambiciózní – JU je vnímavou institucí a klade si vysoké cíle ve všech oblastech své činnosti.
- Integroující – JU propojuje vnitřní i vnější partnery a je svobodným prostředím pro vyjadřování a naplňování.

II. Nástroje a mechanismy kritické reflexe univerzity a přijímání vyvozených opatření

JU je multioborovou univerzitou výzkumného typu, přičemž její vzdělávací a vědecko-výzkumná činnost je rozvíjena ve spolupráci s řadou partnerů. Univerzita deklaruje práci na celouniverzitní jednotné strategii. Jasná je zde snaha o provázanost možných společných oblastí na celouniverzitní úrovni, ale se zachováním jisté míry volnosti v řešení specifických oblastí jednotlivých fakult. Ze zjištění je možno konstatovat, že toto nastavení většině aktérů vyhovuje.

JU prokázala, že její institucionální prostředí – zejména soubor vnitřních předpisů a orgány akademické samosprávy – je ustaveno v souladu se zákonem o vysokých školách, navazujícími předpisy i požadovanými akreditačními standardy.

Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že oblast akreditací byla vyčleněna z gesce prorektora pro studijní záležitosti a byla zřízena pozice prorektora pro vnitřní hodnocení, který řídí Útvar pro vnitřní hodnocení. Tímto aktem došlo k jasně stanovenému a efektivnímu řízení procesu akreditací, jež je implementováno pro všechny fakulty JU. Optimalizaci celého procesu napomáhá i ustanovení koordinátorů kvality na jednotlivých fakultách, do jejichž působnosti akreditace spadají. Systematická komunikace těchto koordinátorů a příslušného prorektora umožňuje společnou práci na strategických rozhodnutích, jež se týkají činností spojených s IA.

JU má ustanovenou Radu pro vnitřní hodnocení (dále „RVH“), která je konstituována tak, že má 21 členů, předsedou je rektor, místopředsedou prorektor. Dále jsou členy předseda Akademického senátu JU a 18 jmenovaných zástupců fakult. Schází se zhruba 1x za měsíc. Funkční období je 6 let, každé 2 roky se obnoví třetina členů. Je snaha, aby každá fakulta měla alespoň jednoho zástupce, zejména kvůli zastoupení odborností. RVH má dva externisty, jednoho z Akademie věd ČR, druhým externím členem je bývalý ředitel pobočky ČNB. Pro každou oblast vzdělávání je stanovena pracovní skupina, která rozpracovává hodnocení odpovídajícího studijního programu. Témata společná všem jdou rovnou na plénum RVH. Komise pro jednotlivé oblasti vzdělávání jsou složeny z experta, zpravodaje a přísedícího. Zřejmá je snaha, aby jednání byla pravidelná a obecně je pozitivně hodnocena připravenost materiálů pro jednání a ochota diskutovat a hledat řešení v případech, kdy by mohlo dojít ke kolizím záměrů jednotlivých fakult. Vedení JU deklaruje, že pracuje na změnách pravidel a procesů hodnocení akreditačních žádostí tak, aby mohla být připravena komplexní novela některých vnitřních předpisů. V rámci těchto úprav by bylo žádoucí reflektovat i samotné složení RVH. Jako problematické lze vnímat, že v RVH je stále značné množství funkcionářů, proděkanů, vedoucích ústavů, vedoucích kateder apod. Zdůvodnění, že není snadné najít tolik lidí, kteří jsou schopní odborníci a současně jsou ochotni se této aktivitě věnovat, není možno přijmout. Jmenování pouze dvou externích členů RVH, kteří vzešli jako výsledek

diskuse, se ale zdá jako stav nedostatečný, a to nejen z důvodu širokého spektra oblastí, kterým se JU věnuje, tudíž tito externí členové je nemohou dostatečně odborně obsáhnout, ale chybí zde i zastoupení z jiných vysokých škol (je běžnou praxí, že členy RVH jsou zástupci jiných VŠ). JU deklaruje, že také počítá se spoluprací Mezinárodní rady JU s RVH. Do budoucnosti toto propojení pro zkvalitnění řady procesů může výrazně pomoci, ale v současné době je Mezinárodní rada JU sice ustanovena, ale ještě nejednala.

Významnou úlohu v nastolování a řešení klíčových strategických cílů, úkolů a procesů na JU sehrává kolegium rektora, které je sestaveno z prorektorů a děkanů všech fakult. Pravidelná zasedání se věnují klíčovým otázkám rozvoje i provozním záležitostem.

V řadě procesů na JU je nastaveno několikastupňové schvalování, které by mělo vést k zajištění kvality, ale vzhledem k existenci obecného problému, kdy řada stejných funkcionářů zasedá v různých orgánech JU, se tak vlastně stává, že ti samí schvalují často i několikrát opakovaně klíčové dokumenty, což budí dojem, že ke strategiím, směřování a rozvoji se vlastně vyjadřuje poměrně malý okruh lidí.

Vnitřním organizačním členěním JU na řadu relativně samosprávných součástí a při značné odlišnosti způsobů organizace činností v různých vědních oblastech je efektivní řízení univerzity jako celku v mnoha ohledech nesnadným úkolem. Tím více je nutné, aby vedoucí orgány univerzity byly schopné integrovat do svého působení zpětnovazební prvky, podporovaly kritickou reflexi a uplatňovaly efektivní formativní opatření.

III. Studijní programy, jejich tvorba a schvalování v podmínkách institucionální akreditace

JU obdržela IA v devíti vzdělávacích oblastech, z toho ve čtyřech pro všechny stupně, ve třech pro bakalářský a magisterský stupeň a ve dvou pouze pro bakalářský stupeň. Podmínky akreditačního procesu na JU jsou upraveny především ve vnitřních předpisech, kterými jsou „Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností JU“, „Opatření rektora R 410, kterým se vydávají Standardy pro akreditaci a uskutečňování studijních programů JU“ a „Opatření rektora R 476, kterým se stanovují podmínky pro zapojení externích hodnotitelů do hodnocení návrhů studijních programů předložených k projednání RVH JU“. Hlavním orgánem, který garantuje proces posuzování, schvalování a kontroly studijních programů je RVH JU.

RVH projednala od svého ustavení v červnu 2017 více než 210 věcných záměrů žádostí o akreditaci studijních programů a více než 270 návrhů (plných akreditačních žádostí) studijních programů. Během procesu nových akreditací zůstala část studijních oborů zachována a byla pouze převedena na programy (např. FF JU, FROV JU, TF JU, ZSF JU), jiné obory však doznaly výraznějších změn (PF JU v oblasti učitelství nebo PŘF JU u doktorských studijních programů), případně byly i zásadně restrukturovány (především EF JU a ZSF JU). Na různých fakultách JU probíhal tento proces značně

odlišně, což podle komise pro vnější hodnocení JU nesvědčí o promyšlené strategii a standardizovaných postupech, které jsou při IA očekávány.

Dle předložené sebehodnotící zprávy má proces hodnocení a schvalování studijních programů probíhat v následujících krocích:

1. diskuse na fakultě v kolegiu děkana nebo akreditační komisi fakulty;
2. vyjádření akademického senátu fakulty k věcnému záměru;
3. schválení věcného záměru vědeckou radou fakulty;
4. projednání na kolegiu rektora;
5. projednání a případné schválení věcného záměru na RVH;
6. příprava žádosti o akreditaci fakultou s přihlédnutím k připomínkám RVH;
7. vyjádření akademického senátu fakulty k žádosti o akreditaci;
8. schválení žádosti o akreditaci vědeckou radou fakulty;
9. projednání a případné schválení žádosti o akreditaci na RVH.

Konkrétní aplikace tohoto postupu při hodnocení a schvalování studijních programů byla komisí pro vnější hodnocení JU kontrolována na vzorku patnácti archivovaných spisů z následujících oborů:

- Ph.D. studijní program Ochrana vodních ekosystémů (OV Biologie, ekologie a ochrana životního prostředí) – FROV JU
- Bc. studijní program Management regionálního rozvoje (OV Ekonomické obory) – EF JU
- Bc. studijní program Analýza v ekonomické a finanční praxi (OV Ekonomické obory) – EF JU
- Bc. studijní program Česko-německá areálová studia (OV Filologie) – FF JU
- NMgr. studijní program Bohemistika (OV Filologie) – FF JU
- Bc. studijní program Filosofie (OV Filozofie, religionistika a teologie) – TF JU
- NMgr. studijní program Teologie (OV Filozofie, religionistika a teologie) – TF JU
- NMgr. studijní program Archeologie (OV Historické vědy) – FF JU
- Ph.D. studijní program České dějiny (OV Historické vědy) – FF JU
- NMgr. studijní program Etika v sociální práci (OV Sociální práce) – TF JU
- Bc. studijní program Učitelství pro mateřské školy (OV Učitelství) – PF JU
- Mgr. studijní program Učitelství pro 1. stupeň základních škol (OV Učitelství) – PF JU
- Bc. studijní program Porodní asistence (OV Zdravotnické obory) – ZSF JU
- Ph.D. studijní program Ošetřovatelství (OV Zdravotnické obory) – ZSF JU
- Bc. studijní program Zemědělské biotechnologie (OV Zemědělství) – ZF JU

Na základě svých poznatků dospěla komise pro vnější hodnocení JU k následujícím závěrům. JU věnovala rozjezdu IA značné úsilí a provedla řadu organizačních změn, které předpokládá

novelizace zákona o vysokých školách v § 81a a § 82a. Komise však v několika ohledech považuje praktickou realizaci těchto postupů za problematickou. Současná praxe nezaručuje nezávislé a nestranné posouzení studijních programů. Prvním problémem je personální složení RVH, v níž zasedá značné množství funkcionářů univerzity, proděkanů, vedoucích ústavů, vedoucích kateder apod. Jsou zde pouze dva externisté. Výrazně dominuje zřetel exekutivního řízení nad aspekty relativně nezávislého hodnocení, zpětné vazby a kontroly kvality. Tento problém potvrzuje i složení Hodnoticích komisí RVH JU, které posuzují jednotlivé studijní programy. Ty jsou složeny z akademiků JU. Hodnotící komise seznala, že ačkoli pravidla počítají s využíváním externích hodnotitelů k posouzení žádostí o schválení studijních programů, tato možnost na JU nijak výrazněji využívána není.

Tato praxe může vést k mírnému, a snad i jen formálnímu posuzování žádostí o akreditaci. Nasvědčovala by tomu i skutečnost, že při hodnocení studijních programů posuzovaných v rámci platné IA na JU bylo dosud schváleno 118 programů a z nich jen 5 s nějakou formou omezení. Naprostá většina programů tak byla akreditována na nejdelší možné období (až do roku 2028), a to většinou bez požadavku na předložení kontrolní zprávy.¹

Výuka mimo vlastní pracoviště univerzity neprobíhá, proto nelze hodnotit její pravidla ani kvalitu.

Rada NAÚ vznesla při předcházejícím hodnocení JU několik připomínek ke studijním programům, jejichž kompletní přehled Sebehodnotící zpráva pro vnější hodnocení činnosti uvádí. Zde je i podrobně popsáno, jak se JU s těmito připomínkami vyrovnala. Jejich reflexe se následně odrazila i v praxi, když byla na všech fakultách JU spuštěna kontrola, na jejímž základě došlo k proškolení odpovědných osob. U některých studijních programů došlo na základě připomínek ke změně garantů a k personálnímu posílení některých pracovišť. JU však zároveň kriticky upozorňuje na jistou nekonzistenci požadavků NAÚ a změny pravidel, která se mění spolu s personálními změnami na NAÚ.

Komise pro vnější hodnocení JU kladně hodnotí komplexní přeměny studijních programů a oceňuje snahu vedení univerzity i celé akademické obce dokončit tuto náročnou transformaci. Zároveň však vyjadřuje určité pochybnosti o nestrannosti procesu projednávání a rozhodování v rámci IA. Chybí především zpětná vazba a kontrola nezávislými odborníky působícími mimo univerzitu. Komise doporučuje, aby takoví odborníci byli buď více zastoupeni v RVH JU nebo byli standardně zapojováni jako experti do pracovních skupin. Externí odborníci by se měli výrazněji podílet na hodnocení návrhů jednotlivých studijních programů a tvorbě stanoviska RVH JU.

Komise dále důrazně doporučuje sjednotit akreditační řízení v rámci univerzity tak, aby byly dodržovány všechny vnitřní předpisy a na jednotlivých fakultách nedocházelo k odchylkám od standardních postupů.

¹ Dle vyjádření JU se řada problémů vyjasňuje nikoli až při závěrečném schvalování studijního programu, ale již při posuzování věcného záměru studijního programu.

IV. Personální zabezpečení

Personální politika/oblast řízení lidských zdrojů je na JU upravena řadou předpisů, které mají za cíl zajišťovat a zvyšovat kvalitu činností na všech fakultách a ostatních pracovištích univerzity. Tato politika je na základě dosavadních zkušeností s IA shrnuta ve Strategickém záměru Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na období 2021–2030. Zde je mimo jiné položen důraz na další rozvoj personální politiky, motivačního systému a vytváření podmínek pro profesní růst akademických a neakademických pracovníků. Vedení JU v součinnosti s jednotlivými fakultami připravilo návrh aktualizace vnitřního předpisu Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávání, tvůrčí činnosti a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení jejich kvality, který byl vydán v roce 2017. Zároveň je připravován materiál pro potenciální možnost zohlednit kvalitu pedagogické práce jako kritérium v habilitačních a jmenovacích řízeních.

V rámci JU existuje jednotný postup pro výběrové řízení (Řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků na JU), ale jinak je oblast personální politiky/řízení lidských zdrojů řízena převážně na úrovni jednotlivých fakult a není dosud odpovídajícím způsobem celouniverzitně sjednocena. Hlavní odpovědnost spočívá na děkanech fakult, což sice koresponduje s platným zněním zákona o vysokých školách, ale otázkou je, do jaké míry na JU existuje efektivní spojitost mezi vedením na úrovni univerzity a vedením na úrovni jednotlivých fakult, aby bylo všude dosahováno stejných příležitostí i stejné praxe v hodnocení akademických a neakademických pracovníků v závislosti na společných standardech. Vzhledem k tomu, že JU získala v roce 2019 ocenění HR Excellence in Research Award za excelenci v péči o lidské zdroje, lze předpokládat, že toto ocenění povede ke zkvalitnění oblasti řízení lidských zdrojů a implementaci jednotných pravidel a předpisů v rámci celé univerzity. Toho si je vědomo i vedení univerzity, které v současné době připravilo jednotný Karierní řád JU. Jak byla hodnoticí komise při prezenční návštěvě informována, bude tento řád v nejbližší době uváděn do praxe (účinnost bude vztažena k novému mzdovému předpisu, který začne platit od 1. 1. 2022). Vedení JU si uvědomuje problémy plynoucí z rozdílnosti postupů a praxe na jednotlivých fakultách, kdy univerzita nemá centralizované předpisy platné pro všechny fakulty, a pravidla si stanovují jednotlivé fakulty samy. Příkladem může být uzavírání pracovních smluv, kdy v případě některých fakult je uzavírána s nehabilitovanými pracovníky pouze smlouva na dobu určitou jako určitý tlak na karierní růst (Sebehodnotící zpráva JU, str. 72). Smlouvy na dobu neurčitou jsou uzavírány zpravidla jen u docentů a profesorů (tlak na karierní růst); ve výjimečných případech excelentních pracovníků, kteří se blíží k habilitaci, možnost i smlouvy na dobu neurčitou), zatímco u jiných fakult taková praxe zavedena není. Tato praxe může vést k nerovnosti v příležitostech např. při zaměstnávání na dvou fakultách s různými pravidly. Proto je v rámci nově přijatého Karierního řádu uveden požadavek, že u nehabilitovaných akademických pracovníků musí být vypracován harmonogram karierního postupu.

JU disponuje Informačním systémem pro hodnocení akademických pracovníků (IS HAP), který umožňuje efektivně hodnotit a porovnávat pedagogickou a vědeckou činnost každého pracovníka. Výstupy z tohoto systému jsou využívány k ročnímu hodnocení pracovníka a představují tak významný prvek v evaluačním systému a v plánování/hodnocení karierního růstu pracovníka.

Bohužel v poskytnutých materiálech nejsou uvedeny referenční/průměrné hodnoty pro porovnávání výzkumných a pedagogických aktivit akademických pracovníků včetně toho, jaká je celouniverzitní politika při stanovování kritérií. Výstupy IS HAP představují rovněž základ pro hodnocení na úrovni týmů a kateder. Roční hodnocení uskutečňované na fakultách představuje rovněž základ pro zvýšení/snížení podpory jednotlivých týmů. JU má propracovaný systém pro podporu VVI a stimulaci kvality, kdy část rozpočtu je alokována na podporu postdoktorandských pobytů absolventů přednostně z jiných univerzit, podporu excelence stávajících týmů, zřízení nových výzkumných skupin a podporu „visiting professors“. JU má zavedenou a plně funkční metodiku rozpočtu, která klade důraz na stabilitu (fixní část), na motivaci (proměnlivá část odrážející dosažené výsledky v minulých letech) a na investice.

Evaluační systém je kromě IS HAP dán primárně vědeckými radami fakult a univerzity a univerzitní RVH, která zajišťuje a provádí vnitřní hodnocení tvůrčí a pedagogické práce. Rada má 21 členů a každé dva roky se obměňuje třetina členů rady z významných odborníků, kteří reprezentují různé oblasti vzdělávání realizované na JU. Přestože ve Statutu RVH (čl. 3, bod 6) je uvedeno, že „členové rady s výjimkou předsedy a místopředsedy rady a předsedy Akademického senátu JU nemusí být zaměstnanci JU, je zastoupení významných odborníků jako externích členů rady značně omezené (v současnosti dva externí členové). Vzhledem k tomu, že členové rady, kteří mají přímou vazbu k návrhům, které rada projednává, by se neměli podílet na rozhodování v dané věci, je žádoucí, aby rada měla více externích členů optimálně se zkušenostmi s řízením akademických orgánů. Problémem je rovněž vysoká míra zastoupení akademických funkcionářů v RVH, která do určité míry může zpochybnit nezávislost rozhodování RVH na vedení JU a jednotlivých fakult. Odhlédneme-li od ex offio členů (rektor, prorektor pro hodnocení, předseda AS JU), zástupce studentů a dvou externích členů, jsou ze zbývajících 15 interních členů rady tři proděkan, jeden děkan, čtyři vedoucí kateder či ústavů (navíc 1x proděkanka) [stav podle údajů uvedených na webu v říjnu 2021]. Na problém personální skladby RVH bylo poukázáno již při udělení IA, na což v Sebehodnotící zprávě pro vnější hodnocení činnosti (2021), předkládané v rámci tohoto hodnocení, vedení JU reaguje a odůvodňuje přítomnost akademických funkcionářů (1) kvalitou osobnosti a (2) nesynchronizovaným jmenováním členů RVH a fakultních vedení. Sebehodnotící zpráva rovněž detailně popisuje a zdůvodňuje veškeré personální změny, ke kterým došlo ve složení RVH, změny garantů dobíhajících studijních programů a garantů nově akreditovaných studijních programů schválených RVH díky IA JU a garantů základních předmětů profilujícího základu. Hodnotící komise může konstatovat, že výše uvedené změny byly oprávněné.

Celouniverzitní politika JU v oblasti pracovněprávních vztahů a personálního rozvoje je dána nejen rámcovými pravidly/vnitřními předpisy, ale také tvorbou doplňkových nástrojů pro rozvoj personální práce a kompetencí akademických pracovníků. Zejména je v této souvislosti vhodné zmínit Welcome Office, který napomáhá zahraničním studentům a pracovníkům se orientovat v českém prostředí, a budování systému podpůrných a poradenských služeb pro studenty a absolventy. S využitím projektu ESP OP VVV „Rozvoj JU – ESF II“ začala JU v roce 2019 budovat celouniverzitní systém podpůrných a poradenských služeb zaměřený na (1) podporu vzdělávání studentů se specifickými potřebami, (2) rozvoj kariérního poradenství a (3) rozvoj psychologického

poradenství. V rámci tohoto projektu bylo spuštěno Karierní centrum JU a tým JU vyšla vstříc připomínce vznesené při udělení IA, že „na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích chybí jedno ústřední karierní, respektive poradenské centrum, které by zastřešovalo aktivity jednotlivých karierních center na fakultách“. Zároveň si JU ve svém Strategickém záměru 2021–2030 stanovuje jako jeden z důležitých nástrojů pro zvýšení kvality vzdělávání (i) systémovou podporu vyučujících v oblasti technicko-metodické a didaktické a při implementaci nových forem výuky, (ii) vytváření příležitostí pro sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe a (iii) rozvoj a profesionalizaci celoživotního vzdělávání pro studenty a pracovníky JU. Vytvoření nástrojů (např. Centrum rozvoje pedagogických dovedností, kurzy, cena rektora za pedagogickou práci, aj.), které by na celouniverzitní úrovni podporovaly rozvoj pedagogických kompetencí, by napomohlo k prohloubení profesního růstu akademických pracovníků.

Vývoj personální struktury zabezpečení studijních programů je poměrně stabilní a vedení JU spolu s RVH důsledně dbá na odbornou a pedagogickou úroveň jak garantů studijních programů, tak i garantů základních teoretických předmětů profilujícího základu, a na naplnění nařízení vlády č. 274/2016 Sb. o limitaci počtu garancí studijních programů pro jednoho akademického pracovníka. Podle údajů uvedených v materiálu Self-evaluation report for evaluating research organisations in the universities segment in 2020, který vypracovala JU, je zřejmé, že v roce 2018 bylo v kategorii profesorů starších 60 let 49 osob (r. 2014: 46), v kategorii docentů 57 osob (r. 2014: 59) a v kategorii odborných asistentů 63 osob (r. 2014: 66). Určitým handicapem je genderová nerovnováha (M/Ž, v %) v kategorii profesor (90/10) nebo docent (72/28) a malé zapojení seniorních zahraničních akademických pracovníků na JU. Otázkou je vývoj personální politiky JU při přijímání nových akademických pracovníků za dlouhodobě víceméně stabilní personální situace. Obsazování míst akademických pracovníků probíhá na základě výběrového řízení jednotným metodickým postupem stanoveným Řádem výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků na JU, přičemž výběrová řízení jsou zveřejňována v závislosti na jednotlivých fakultách od zveřejňování na úřední desce, webových stránkách fakult a českých internetových portálech až po portály zahraniční. Univerzita se brání „inbreedingu“ vědeckých a pedagogických pracovníků tím, že zpravidla zaměstnává pracovníky, kteří jsou absolventy JU, teprve po dlouhodobé zahraniční stáži a aktivně se snaží přilákat absolventy jiných domácích i zahraničních univerzit. Tento trend je více patrný při internacionalizaci výuky než při internacionalizaci v kategorii vedoucích akademických pracovníků. Z poskytnutých materiálů JU se zdá, že existuje značná heterogenita napříč univerzitou.

V. Tvůrčí činnost

Tato oblast činnosti JU byla posuzována z hlediska (i) nastavení systému vnitřního hodnocení tvůrčí činnosti na JU celkově a na jejích jednotlivých součástech; (ii) nastavení kontrolních mechanismů pro dodržování etických standardů pro vědu a výzkum a zásad vědecké integrity; (iii) významu získání IA pro oblast tvůrčí činnosti. Podkladem pro tuto část hodnocení byla jednak Sebehodnotící

zpráva JU, dále Dodatek zprávy o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností JU za rok 2020, Etický kodex JU a dvě přílohy k tomuto kodexu.

Hodnoticí komise se nezabývala přímým hodnocením výsledků tvůrčí činnosti JU, neboť toto hodnocení dle Metodiky 17+ je prováděno příslušnými orgány a Mezinárodním evaluačním panelem. Obecně však lze konstatovat, že JU s ohledem na historii a kontext svého vzniku postupně rozvíjí svoji tvůrčí činnost zejména v oblasti přírodních a zemědělských věd, příznivý je však i rozvoj disciplín společenskovedních. S finanční podporou evropských strukturálních fondů se podařilo vybudovat a vybavit nová výzkumná pracoviště včetně centra CENAKVA FROV a jednotlivé fakulty úspěšně řeší výzkumné projekty včetně mezinárodní spolupráce. Pro rozvoj tvůrčí činnosti je pro JU klíčová především úzká spolupráce s Biologickým centrem AV ČR.

Na celouniverzitní úrovni probíhá vnitřní hodnocení tvůrčí činnosti v přímé vazbě na tvorbu rozpočtu, zejména s ohledem na systém rozdělování finančních prostředků DKRVO mezi jednotlivé fakulty. Centrálně je na JU finančně podporováno každý rok 8 postdoktorandských pozic (každoročně se udělují 4 postdoktorandské pozice vždy na dobu 2 let) a celouniverzitní působnost má Grantová agentura JU, která primárně slouží k podpoře doktorského studia.

Jednotlivé fakulty pak v sebehodnotící zprávě reportují systém vnitřního hodnocení výsledků tvůrčí činnosti značně heterogenním způsobem, nicméně celkově lze konstatovat využívání systému Hodnocení akademických pracovníků HAP. Detailní metodiky hodnocení tvůrčí činnosti a motivační podpory mají dle sebehodnotící zprávy zpracovány EF, FROV, ZSF, ZF a PF, opatření děkana obecnějšího charakteru pak dokladují FF a TF. Vzhledem k heterogenitě vstupních informací nelze odhadnout míru shody metodik vnitřního hodnocení tvůrčí činnosti mezi fakultami, lze však očekávat mezioborové (mezifakultní) rozdíly, které mohou být problematické např. v situacích, kdy konkrétní pracovník má svůj úvazek rozdělen mezi dvě či více fakult, a demotivující ve smyslu rozdílného ocenění za srovnatelně kvalitní tvůrčí činnost v rámci téže univerzity – toto však není problémem pouze JU, ale českého vysokého školství obecně. Celkově je však možné shrnout, že na většině fakult JU existují transparentní systémy vnitřního hodnocení tvůrčí činnosti s jasným motivačním akcentem pro jednotlivé akademické pracovníky. O to překvapivější je proto absence (či nedoložení) obdobného systému pro PřF, zejména s ohledem na úzkou spolupráci s AV ČR s jednoznačným potenciálem dosahování excelentních výsledků vědy a výzkumu.

V oblasti etiky výzkumu a vědecké integrity (v českém prostředí označované jako „etika vědecké práce“) dokladuje JU plné znění svého Etického kodexu a dvě přílohy k tomuto kodexu. Etický kodex JU je v platnosti od května 2020 a v obecné rovině je v souladu s příslušným požadavkem standardů pro IA, který říká, že vysoká škola má etický kodex vztahující se na všechny zaměstnance a studenty vysoké školy: v Preambuli Etického kodexu se explicitně uvádí, že „se vztahuje přiměřenou formou nejen na akademické pracovníky, ale i na studenty a ostatní pracovníky univerzity“. Nicméně text dokumentu dominantně hovoří o „akademických pracovnících“, pouze minoritně jsou zastoupena ustanovení, která jsou formulována ve vztahu k „pracovníkům a studentům“. Bylo by tedy možné diskutovat vnitřní konzistenci dokumentu a onu míru přiměřenosti, ale toto rozhodování je v konkrétních případech v kompetenci odpovědných osob dle

zákona o vysokých školách nebo vnitřních předpisů JU. Etický kodex JU je ve své Preambuli označován za deklaratorní a explicitně se zde uvádí, že není právním předpisem (samotný dokument je vydán formou Opatření rektora R 432).

Z hlediska tvůrčí činnosti jsou relevantními částmi Etického kodexu část II Obecné zásady, které se mj. vztahují k hodnotám poznání a akademické svobody, a dále zejména část IV Badatelská práce, kde jsou stručnou formou shrnuty nejdůležitější zásady vědecké integrity. V posledním bodu části IV pak Etický kodex zavazuje zaměstnance JU dodržovat zásady a požadavky Evropské charty pro výzkumné pracovníky. Etický kodex JU je doplněn dvěma přílohami (Příloha č. 1 – Zásady výzkumné práce a zveřejňování poznatků výzkumu; Příloha č. 2 – Zásady pro posuzovatelskou, hodnotící, oponentskou a expertní činnost). Příloha 1, která současně reflektuje Etický kodex výzkumných pracovníků AV ČR, stručnou a srozumitelnou formou shrnuje nejdůležitější zásady publikační etiky; Příloha 2 pak totéž shrnuje pro oblast expertních aktivit. Lze shrnout, že obě přílohy jsou v souladu s příslušnými částmi formativního dokumentu Etický rámec výzkumu (MŠMT 2005). V samotném Etickém kodexu JU i v jeho Příloze 1 však absentuje jasný závazek dodržování oborových etických standardů ve vědě a výzkumu.

Jako hlavní přínos získání IA pro oblast tvůrčí činnosti se v Sebehodnotící zprávě uvádí možnost zřizování a obsazování míst mimořádných profesorů coby důsledku posílení tvůrčí činnosti JU. Postup při zřizování a obsazování těchto míst je stanoven formou opatření rektora. V doložených materiálech sice chybí informace, kolik míst mimořádných profesorů bylo od doby udělení IA takto obsazeno, nicméně z návštěvy hodnotící komise na místě dne 19. října 2021 vyplývá, že JU má v současnosti dva mimořádné profesory, a to z USA a SRN.

VI. Vybavení pracovišť, materiální a finanční zabezpečení

Ze sebehodnotící zprávy a dalších dokumentů nevyplývají závažné skutečnosti, které by vzbuzovaly pochybnosti, že materiální zázemí JU neodpovídá zákonu o vysokých školách, standardům pro akreditace, nebo dalším relevantním předpisům. V sebehodnotící zprávě je dle jednotlivých fakult uvedena modernizace, dovybavení, inovace, či dokonce vybudování zcela nových pavilonů, laboratoří, ubytovacího zařízení aj. provedené v posledních letech (zejm. 2018, 2019), a to konkrétněji v oblastech IT i přístrojového vybavení v návaznosti na projekty.

Ač má zřejmě vedení JU a vedení jednotlivých fakult vyhodnoceno předpokládané finanční náklady na uskutečňování jednotlivých studijních programů, zejména náklady na přístrojové vybavení a jeho provoz, náklady na materiální a technické vybavení a jeho modernizaci či na osobní náklady, nelze toto dohledat v sebehodnotící zprávě (ani relevantním odkazem na elektronické materiály). Nelze tak zcela v návaznosti na uskutečňované studijní programy dovozovat, zda budoucí výhled a rozvoj JU tak v rámci daných rozpočtových pravidel má definovány odpovídající finanční zdroje na jejich pokrytí a je zpracován záměr strategického rozvoje.

VII. Studenti a podmínky jejich studia

JU má v roce 2021 zhruba 9 000 aktivně studujících studentů v celkem devíti akreditovaných oblastech vzdělávání. Jejich počet by do budoucna neměl překročit 10 000. Zájem o studium na JU je stabilní a v některých oblastech dochází oproti minulým letům k nárůstu počtu zájemců. Vysoký nárůst uchazečů zaznamenala v roce 2020 Filozofická fakulta. Počet studentů naopak mírně poklesl na Fakultě rybářství a ochrany vod.

Na celouniverzitní úrovni byl od udělení IA sjednocen systém studentského hodnocení výuky. JU klade ve studentském hodnocení důraz na slovní hodnocení a na komunikaci studentů s pedagogy. Fakulty si ve studentském hodnocení mohou nad rámec společného minimálního základu doplnit hodnotící otázky podle svého zaměření a potřeby. Na Fakultě rybářství a ochrany vod došlo k otestování dopadu metod výuky na hodnocení předmětů studenty a specifikaci metod výuky v bakalářských a navazujících magisterských studijních programech.

JU klade od udělení IA větší důraz na zahraniční mobilitu studentů, internacionalizaci a mezinárodní rozměr univerzity obecně. V rámci programu Erasmus+ vyjelo v roce 2020 i přes komplikace způsobené pandemií onemocnění covid-19 celkem 135 studentů. Na podporu studentské mobility mimo země EU byla v roce 2020 vyhlášena „Interní výzva ÚZV JU: podpora mezinárodní spolupráce 2020“ a v rámci IP JU 19–20 byl řešen projekt „Zahraniční mobility studentů“ na podporu mobilit v délce trvání alespoň 30 dní. Na Přírodovědecké fakultě došlo k nárůstu podílu zahraničních studentů doktorských studijních programů, kteří v současnosti tvoří většinu nově přijímaných.

Napříč fakultami JU došlo vlivem pandemie k rozvoji distanční výuky a zlepšení dostupnosti studijních opor. Komise kladně hodnotí způsob, jakým Pedagogická fakulta přizpůsobuje tomuto vývoji přípravu mladých učitelů na jejich budoucí profesi, a to např. prostřednictvím nově budovaného Centra didaktických inovací.

Některé fakulty zaznamenaly změny v oblasti stipendií. Na Ekonomické fakultě byla Opatřením děkana č. 166/2019 stanovena pravidla pro přidělování prospěchového stipendia tak, že je jeho výše odstupňována podle váženého průměru za daný semestr. Fakulta rybářství a ochrany vod zaznamenala několik úprav stipendijního programu, např. rozšíření možnosti podpory studentů formou mimořádných stipendií či zavedení motivační složky stipendia pro studenty doktorských studijních programů.

VIII. Administrativní zajištění a organizace studia

JU v oblasti administrativního zajištění a organizace studia prosazuje strategii postupného vývoje. Od dob udělení IA tak na ní nedošlo k zásadním změnám. Patrná je snaha o sladování organizačních podmínek studia, což se týká např. větší role centrální úrovně při organizaci akademického roku. Základem je užívání jednotného Studijního a zkušebního řádu JU, který je možné aktualizovat při změnách vyšších právních norem atp. JU si je vědoma potřeby dalších

postupných změn. V sebehodnotící zprávě je u organizace studia za slabou stránku organizace uvedeno to, že přes dílčí změny stále JU disponuje nejednotným systémem napříč univerzitou. Komplikace se týkají především mezifakultních studijních programů. JU také podniká kroky k větší provázanosti doktorských studií.

Proces sladění by měl jít ruku v ruce s postupující digitalizací agend, od níž si JU slibuje snížení administrativní zátěže pracovníků VŠ. V tomto ohledu se situace mezi fakultami liší a vyžádá si delší čas a také proškolení stávajících či získání odborně způsobilějších administrativních pracovníků.

IX. Systém vnitřního hodnocení, jeho efektivita a dopady na zvyšování kvality

Vnitřní hodnocení kvality a její zajišťování je na JU prováděno v souladu s vnitřním předpisem Pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností JU, dle zákona o vysokých školách a dle dalších vnitřních předpisů. Podle Pravidel systému zajišťování kvality jsou hodnoceny následující oblasti: kvalita vzdělávací činnosti, kvalita programů celoživotního vzdělávání, kvalita tvůrčí činnosti a kvalita souvisejících činností.

Hodnocení kvality probíhá jednak na úrovni jednotlivých studijních programů, jednak na úrovni fakult, ostatních součástí a pracovišť rektorátu. Pro účely hodnocení předkládá příslušná fakulta jednou za pět let v souladu s harmonogramem a postupem uvedeným v opatření rektora, které upravuje vnitřní hodnocení kvality studijních programů a součástí JU, sebehodnotící zprávu, která obsahuje základní informace o dosavadním vývoji, strategických cílech a nástrojích pro jejich dosažení v oblastech: a) strategie v oblasti vzdělávání, b) tvůrčí činnost, c) společenská relevance fakultních aktivit, d) nastavení organizace a řízení fakulty.

V rámci hodnocení kvality byla v době počínající implementace novely zákona o vysokých školách problematika akreditací na JU přesunuta pod nově zřízeného prorektora pro vnitřní hodnocení (z gesce prorektora pro studijní záležitosti). Dále byl zřízen Útvar pro vnitřní hodnocení spadající pod příslušného prorektora. Ústředním samosprávným akademickým orgánem JU, jehož hlavním posláním je zajišťování a vnitřní hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností JU, je RVH JU. RVH JU se ve své činnosti řídí zákonem o vysokých školách, Statutem JU a Statutem RVH JU. RVH JU byla ustanovena v červnu 2017. Na některých fakultách byla také zřízena pracoviště pro akreditace či kvalitu včetně příslušného místa proděkana. Pro lepší komunikaci byla zavedena funkce fakultního koordinátora kvality, což je obvykle (ale nikoli nutně) proděkan, do jehož gesce spadají akreditace. V souladu s požadavky zákona o vysokých školách a v souladu se Statutem RVH JU zpracovala na počátku roku 2018 RVH JU Zprávu o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností JU (zpracování jednou za pět let). Na tuto zprávu navázala JU dodatkem, který shrnuje zajišťování kvality a její hodnocení na všech úrovních JU za rok 2020 s dílčími přesahy do roku 2021 (dodatek k závěrečné zprávě je zpracován každoročně).

RVH je sestavena tak, aby zahrnovala odborníky ze všech oblastí, kde JU získala IA. V Radě každá fakulta zastoupena minimálně jedním členem (nepísané pravidlo). V průběhu roku 2020 došlo v RVH JU k několika personálním změnám vyplývajících z procesu změn funkčních pozic. Jmenování

členů RVH neprobíhalo s ohledem na pozice ve vedení fakult, ale s ohledem na jejich odbornost, tedy se pozice vedení – členství překrývají. Snaha o nezávislé hodnocení je v podobě složení dílčí komise ustanovené radou pro hodnocení akreditační žádosti (je interní záležitostí rady a fakultě se nesdělují). V roce 2021 vešlo v platnost opatření rektora o stanovení podmínek pro zapojení externích hodnotitelů do hodnocení návrhu studijních programů předložených k projednání RVH JU. JU dosud využívala možnosti angažovat externí posuzovatele jen minimálně. V návaznosti na nejasnost procedurálních postupů a obtížnou orientaci v předpisech proběhla podrobnější standardizace postupů při hodnocení předkládaných materiálů a v roce 2019 vešlo v platnost opatření rektora, kterým se vydávají Standardy pro akreditaci a uskutečňování studijních programů JU (novelizace dvakrát).

RVH JU v období od svého ustanovení mimo jiné věnovala intenzivní pozornost budoucí struktuře studijních programů Ekonomické fakulty, dala podnět k vytvoření pracovní skupiny za účelem sjednocování a rozvoje vědecké a pedagogické práce v oblasti informatiky na JU, v níž jsou zastoupeni děkani všech fakult JU, na kterých se informatika v různé míře vyskytuje. Následně (po úpravách) schválila návrh Strategického plánu rozvoje informatiky na JU. Dále se opakovaně zabývala plánovanými změnami v nastavení univerzitního systému zajišťování a hodnocení kvality, postupem realizace těchto změn a jejich projednáváním v rámci příslušných univerzitních grémií. Společným jmenovatelem uvedených aktivit, představených na počátku roku 2020 v rámci iniciativy „RVH JU – Reflexe po dvouleté zkušenosti“, je postupná úprava systému zajišťování a hodnocení kvality JU s důrazem na maximální možnou míru digitalizace a smysluplnost obsahové stránky, změny týkající se zpravodajů při procesu hodnocení programů RVH JU (dva potenciální zpravodajové na každou oblast OV, kteří se střídají, zpravodaj z fakulty odlišné, než je projednávaný program).

Na univerzitní úrovni se dbá na souvislost tvůrčí činnosti s pedagogickou činností. Kvalita tvůrčí činnosti je podporována v rámci rozpočtu a v rámci pravidelného vnitřního i vnějšího hodnocení tvůrčí činnosti. Každoročně probíhá hodnocení kvality tvůrčí činnosti v rámci modulů M1 a M2 Metodiky M17+. Na univerzitní úrovni probíhá v rámci univerzity hodnocení výsledků za účelem přípravy rozpočtu a ve čtyřech kategoriích je udělována cena rektora za prestižní vědeckou publikaci. V rámci fakult pak hodnocení probíhá na základě informačního systému Hodnocení akademických pracovníků (HAP), fakulty mají nastaven systém motivace a systému hodnocení neakademických pracovníků (HNP) s následnou úpravou tohoto hodnocení dle efektivity procesu. Pravidla rozpočtu umožňují podporu nových badatelských týmů a podporují existující infrastruktury. Na celouniverzitní úrovni se každoročně udělují čtyři postdoktorandské pozice na dobu dvou let (každý rok je tak centrálně podporováno osm postdoktorandů). V současnosti je v přípravě celouniverzitní škola doktorských studií, na které se bude podílet AV ČR, a která bude dbát na větší propojení doktorských týmů s nejlepšími badatelskými centry na JU, na AV ČR i dalších spolupracujících institucích.

V roce 2020 bylo na JU mezinárodním hodnoticím panelem realizováno mezinárodní hodnocení dle Metodiky M17+ v modulech M3, M4 a M5. Panel zhodnotil JU celkově jako průměrnou až dobrou.

Doporučení MEP je univerzitou vnímáno jako relevantní a univerzita je připravena pracovat na implementaci doporučení (dle Dodatku Zprávy o vnitřním hodnocení kvality částečně zapracováno do přípravy Strategického záměru JU 2021+). V souladu se Strategickým záměrem JU na období 2016–2020 se JU přihlásila v roce 2017 k principům zakotveným v Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro nábor výzkumných pracovníků. Cílem bylo získání ocenění HR Award, které JU v roce 2019 získala.

Hodnocení kvality související činnosti je realizováno v rámci Zprávy o kvalitě související činnosti, jež je zpracována v pětiletých cyklech. Rok 2020 zahrnoval zejména reflexi stávajícího systému a přípravu nového systému hodnocení kvality studijních programů a kvality jednotlivých součástí JU. V roce 2020 též proběhlo Studentské hodnocení výuky (SHV).

Deklarována je příprava nového systém hodnocení zahrnujícího:

1. Důkladné hodnocení realizace každého studijního programu po jeho akreditaci bude prováděno po 5 letech od akreditace. Mezitím budou průběžně sledovány změny a v případě překročení určité meze bude program předložen ke kontrole i dříve.
2. Fakulty budou hodnoceny v pětiletém cyklu (každý rok 1–2 fakulty). Hodnocení bude formativní s důrazem na doporučení konkrétních kroků pro další rozvoj. Tato doporučení budou zohledněna při tvorbě rozpočtu (hlavně v oblasti Fondu strategických priorit). Metodika je v současné době připravena.
3. Spolu s fakultami budou hodnoceny přiměřeným způsobem i jiné součásti univerzity.
4. Jako zcela nový prvek bude zavedeno i hodnocení jednotlivých rektorátních pracovišť, které zahrne i zpětnou vazbu ze strany fakult a dalších součástí umožňující lepší provázanost a intenzivnější spolupráci rektorátních pracovišť s fakultami a dalšími součástmi univerzity.

Celkově je možné shrnout, že jak standardy vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností JU, tak také uplatňované postupy při zajišťování a zlepšování kvality všech činností odpovídají standardům požadovaným MŠMT ČR.

X. Kultura akademického prostředí

Kultura akademického prostředí byla komisí hodnocena jednak na základě předložených dokumentů (zejména podle Sebehodnotící zprávy pro vnější hodnocení činnosti a Strategického záměru Jihočeské univerzity pro období let 2021–2030), jednak na základě jednání na místě (včetně setkání se studenty univerzity).

V rámci vnitřního akademického prostředí vedení univerzity sleduje jako svůj prioritní cíl to, aby akademičtí i ostatní pracovníci i studenti školy vnímali JU jako jednotný organismus, nikoliv jako volnou konfederaci fakult. S ohledem na tento záměr vedení univerzity nastavilo a zahájilo realizaci řady procesů, k nimž mimo jiné patří:

- společná příprava Strategického záměru JU 2021–2030,
- posílení vizuální identity školy včetně jednotně koncipovaného webu apod.,
- nová metodika rozpočtu univerzity,
- aktualizace a implementace Akčního plánu (HR Award) na období 2021–2024.

Kultura akademického prostředí se samozřejmě promítá i do vztahů JU s jejím vnějším prostředím a do způsobů, jimiž JU aktivně ovlivňuje své okolí, od lokální po mezinárodní úroveň. Základními formami, kterými JU prezentuje akademické prostředí navenek, patří:

- pravidelné pořádání mezifakultních odborných, kulturních, sportovních i společenských aktivit s přesahem do veřejného prostoru,
- podpora systematické spolupráce se zaměstnavateli ve vzdělávání i ve výzkumu a v inovacích,
- budování a rozvoj vztahů s absolventy,
- pořádání mezifakultních odborných, kulturních, sportovních i společenských aktivit s přesahem do veřejného prostoru.

Všechny tyto aktivity plánuje JU rozvíjet v nadcházejícím desetiletí. Zároveň zamýšlí tyto činnosti rozšířit o nové formy, např. o poskytování zvýhodněných služeb absolventům či o ucelenou prezentaci nabídky možností spolupráce v oblasti výzkumu a inovací svým partnerům.

Hodnoticí komise konstatuje, že současná úroveň kultury akademického prostředí i jeho plánovaný rozvoj vytváří dostatečný prostor pro IA JU.

XI. Závěry

Komise pro vnější hodnocení JU na základě provedeného hodnocení formulovala následující nejdůležitější zjištění, kterými by se mělo vedení JU zabývat:

- Složení RVH JU: Jako problematické lze vnímat, že v RVH je – přes pozitivní změny, ke kterým došlo od udělení institucionální akreditace – značné množství funkcionářů, proděkanů, vedoucích ústavů, vedoucích kateder apod. Jmenování pouze dvou externích členů RVH se zdá jako stav nedostatečný, a to nejen z důvodu širokého spektra oblastí, kterým se JU věnuje, tudíž tito externí členové je nemohou dostatečně odborně obsáhnout, ale chybí zde i zastoupení z jiných vysokých škol (je běžnou praxí, že členy RVH jsou zástupci jiných VŠ). Výrazně dominuje zřetel exekutivního řízení nad aspekty relativně nezávislého hodnocení, zpětné vazby a kontroly kvality. Tento problém podtrhuje i složení Hodnoticích komisí RVH JU, které posuzují jednotlivé studijní programy. Ty jsou složeny z akademiků JU. Hodnoticí komise seznala, že ačkoli pravidla počítají s využíváním externích hodnotitelů k posouzení žádostí o schválení studijních programů, tato možnost na JU nijak výrazněji využívána není.
- Chybí zpětná vazba a kontrola nezávislými odborníky působícími mimo univerzitu. Komise doporučuje, aby takoví odborníci byli buď více zastoupeni v RVH JU nebo byli standardně zapojováni jako experti do pracovních skupin. Externí odborníci by se měli výrazněji podílet na hodnocení návrhů jednotlivých studijních programů a tvorbě stanoviska RVH JU.

- V řadě procesů na JU je nastaveno několikastupňové schvalování, které by mělo vést k zajištění kvality, ale vzhledem k existenci obecného problému, kdy řada stejných funkcionářů zasedá v různých orgánech JU, se tak vlastně stává, že ti samí schvalují často i několikrát opakovaně klíčové dokumenty, což budí dojem, že ke strategiím, směřování a rozvoji se vlastně vyjadřuje poměrně malý okruh lidí.
- Během procesu nových akreditací zůstala část studijních oborů zachována a byla pouze převedena na programy (např. FF JU, FROV JU, TF JU, ZSF JU), jiné obory však doznaly výraznějších změn (PF JU v oblasti učitelství nebo PŘF JU u doktorských studijních programů), případně byly i zásadně restrukturovány (především EF JU a ZSF JU). Na různých fakultách JU probíhal tento proces značně odlišně, což podle komise pro vnější hodnocení JU nesvědčí o promyšlené strategii a standardizovaných postupech, které jsou při IA očekávány.²
- Pracovní smlouvy jsou na některých fakultách uzavírány na dobu určitou, smlouvy na dobu neurčitou jsou uzavírány zpravidla jen u docentů a profesorů (tlak na kariérní růst); ve výjimečných případech excelentních pracovníků, kteří se blíží k habilitaci, existuje i možnost uzavření smlouvy na dobu neurčitou, zatímco u jiných fakult taková praxe zavedena není. Tato praxe může vést k nerovnosti v příležitostech např. při zaměstnávání na dvou fakultách s různými pravidly. Tuto praxi by bylo vhodné v rámci univerzity sjednotit.
- Komise upozorňuje (je to uvedeno i v sebehodnotící zprávě), že u organizace studia považuje za slabou stránku to, že přes dílčí změny, existuje nejednotný systém napříč univerzitou. Komplikace se týkají především mezifakultních studijních programů.
- Komise doporučuje provést revizi textu Etického kodexu JU ve smyslu jeho jednoznačné závaznosti pro studenty i pracovníky JU (nejen akademiky) a zakomponování požadavku na dodržování oborových etických standardů ve výzkumu.

Závěry Rady NAÚ

Rada NAÚ se seznámila s výsledky vnějšího hodnocení Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na svém zasedání č. 1/2022 konaném dne 20. ledna 2022.

Rada NAÚ podle § 83c odst. 2 písm. f) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, schválila Zprávu o vnějším hodnocení Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Rada NAÚ současně doporučila Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, aby postupovala podle závěrů a doporučení obsažených v této zprávě, zejména dbala na snižování zastoupení členů vedení fakult JU v Radě pro vnitřní hodnocení JU, větší zapojování externích odborníků do posuzování návrhů studijních programů a do dalších hodnotících procesů na JU, důsledné sjednocování pravidel pro organizaci studia v rámci JU jako celku a sjednocování základních pravidel pro uzavírání pracovněprávních smluv s akademickými pracovníky na fakultách JU.

² V tomto bodě je však podstatné vyjádření JU, která uvedla, že výchozí situace byla na jednotlivých fakultách odlišná a tato skutečnost byla důvodem rozdílného, předem promyšleného přístupu.